

Implementeringen av Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder

Rubrik
Iréne Nilsson Carlsson

2013-11-12

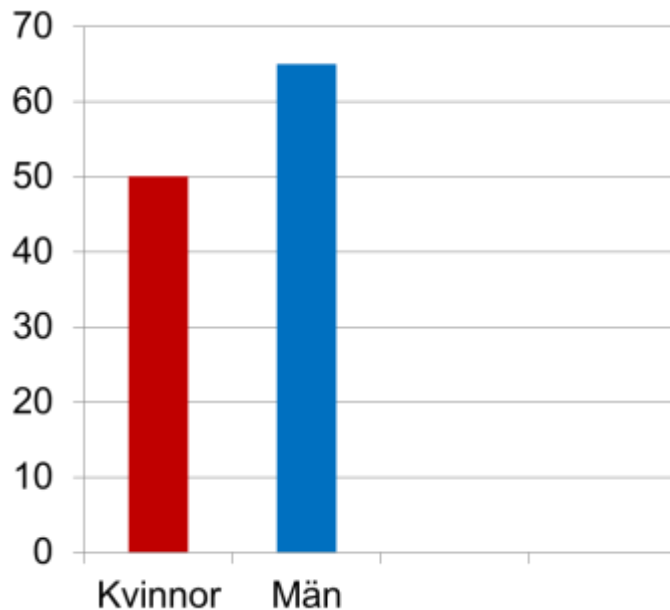
- **Varför nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder?**
- **De viktigaste rekommendationerna i riktlinjerna**
- **Utmaningar för implementeringen**

De nationella riktlinjerna

Varför riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder?

Andel med ohälsosamma levnadsvanor

Mer än 20 procent av sjukdomsbördan

Det finns effektiva metoder

Hälso- och sjukvården kan göra skillnad.....

Och kostnaden är låg

Riktlinjerna behövs också för att främja en jämlik hälsa

Hälsan skiljer mellan grupper i befolkningen – delvis beror det på skillnader i levnadsvanor

Inriktning riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder

Rekommendationer om samtalsmetoder för att förebygga sjukdom genom att stödja förändring av levnadsvanor

Tobaksbruk

Riskbruk av alkohol

Otillräcklig fysisk aktivitet

Ohälsosamma matvanor

Vilka omfattas av riktlinjerna?

Vuxna med ohälsosamma
levnadsvanor samt
ungdomar under 18 år som
röker

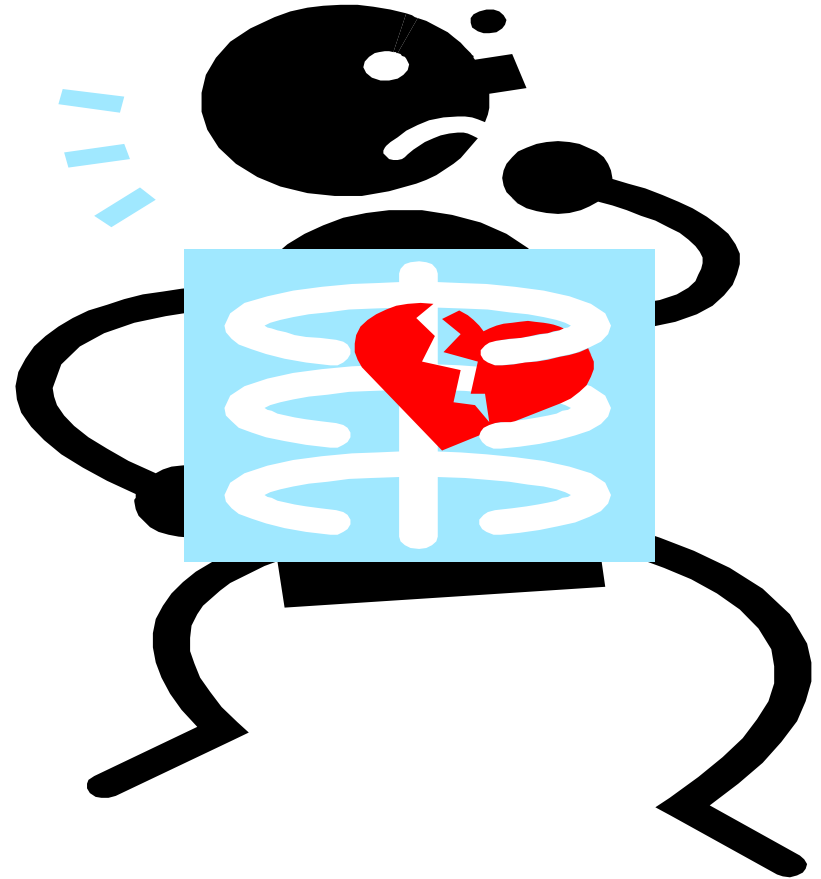
Vilka omfattas av riktlinjerna?

Inför operation, vid graviditet, vid amning och när man är förälder.

Vilka omfattas av riktlinjerna?

Personer med förhöjd risk till följd av sjukdomar och medicinska tillstånd

Exempel på högriskgrupper vid riskbruk av alkohol

- Kronisk smärta
- Övervikt/fetma
- Högt blodtryck
- Leverpåverkan
- Hudsjukdom
- Depression och ångest
- Hjärt-kärlsjukdom
- Cancer
- Blodfettsrubbingar
- Schizofreni

Exempel på högriskgrupper vid ohälsosamma matvanor

- Högt blodtryck
- Blodfettstubbningar
- Hjärt- kärlsjukdom
- Övervikt/fetma
- Schizofreni
- Depression och ångest
- Diabetes

Rådgivningsnivåer i riktlinjerna

- Enkla råd (5-10 minuter)
- Rådgivande samtal (kunskap om levnadsvanan, utgår från individen, 10-30 minuter ev uppföljning)
- Kvalificerat rådgivande samtal (strukturerat eller teoribaserat, särskilt utbildad personal, längre samtal och flera träffar)

Hälso- och sjukvården bör erbjuda patienter

Rökning

- Kvalificerat rådgivande samtal

Riskbruk av alkohol

- Rådgivande samtal

Otillräcklig fysisk aktivitet

- Rådgivande samtal med tillägg och uppföljning

Ohälsosamma matvanor

- Kvalificerat rådgivande samtal

Hälso- och sjukvården bör gravida

Rökning och
snusning

- Rådgivande samtal

Bruk av alkohol

- Rådgivande samtal

Otillräcklig fysisk
aktivitet

- Behandlas inte i riktlinjerna

Ohälsosamma
matvanor

- Kvalificerat rådgivande samtal

Enkla råd

- Socialstyrelsen har tagit fram en film och en broschyr som visar hur ett enkelt råd i 5 steg kan ges på mindre än 5 minuter
- Ni hittar den på Socialstyrelsens webbplats

Exempel på ett rådgivande samtal om fysisk aktivitet

- Informera och förbereda inför förändringen
- Följa upp erfarenheter inför förändringen och identifiera svårigheter
- Skriva ut Fysisk aktivitet på recept, dela ut stegräknare, motionsdagbok eller andra hjälpmedel för att stödja förändringen
- Följa upp efter förändringen hur det har gått och diskutera ev. svårigheter

Exempel på kvalificerat rådgivande samtal

- Metod för diplomerade tobaksavvänjare

Hälsofrämjande förhållningssätt gäller alltid

- **Hälsofrämjande – stödja patienternas möjlighet att öka kontrollen över sin hälsa**
- **Stödjande dialog – erbjuda patienterna kunskap, verktyg och stöd i sin hälsoutveckling**
- **Ta hänsyn till patienternas motivation till förändring**

Bedöm om det är rätt tillfälle att fråga.....

Hur kan patienter tas om hand

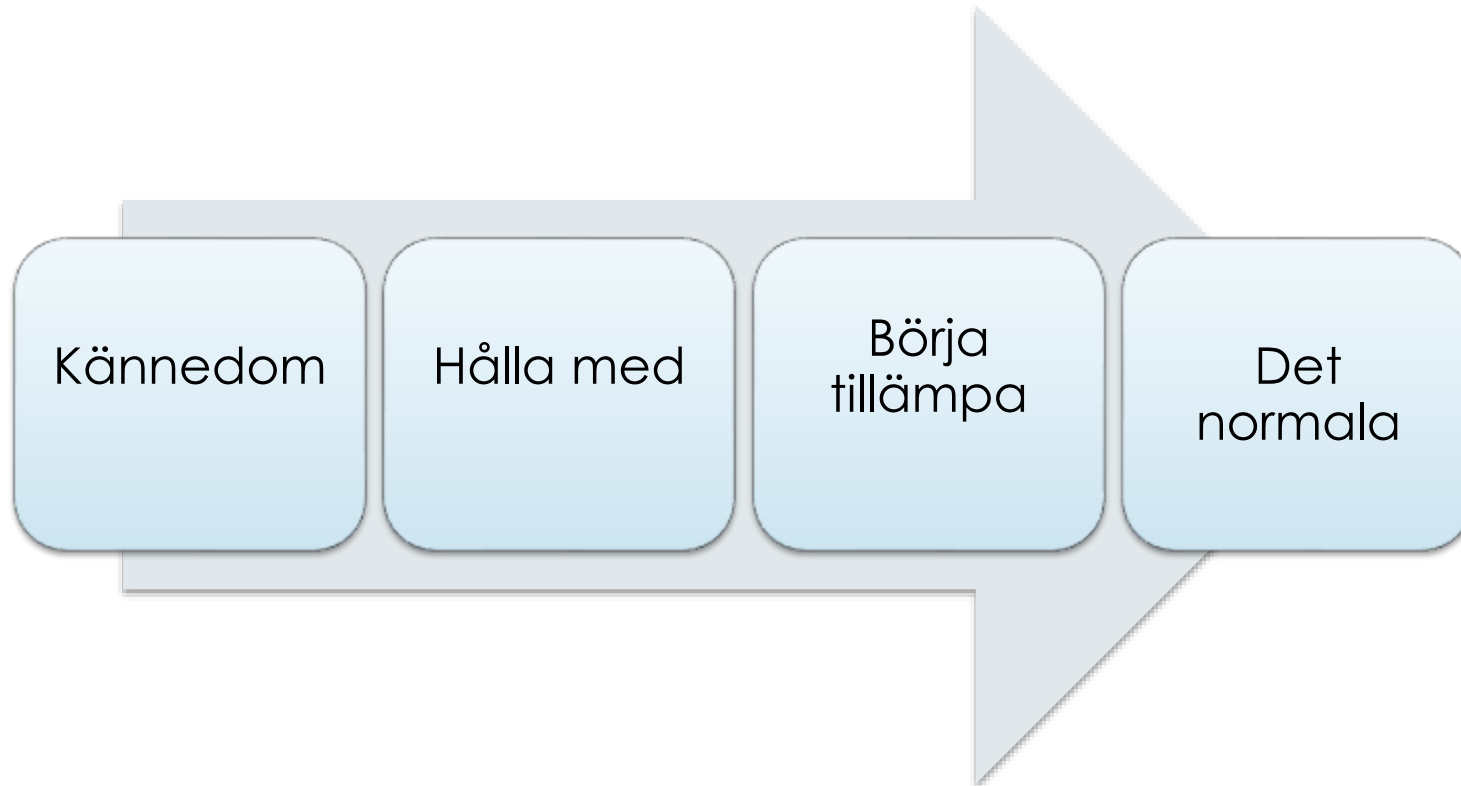

Vilka aktörer är viktigast för förändring?

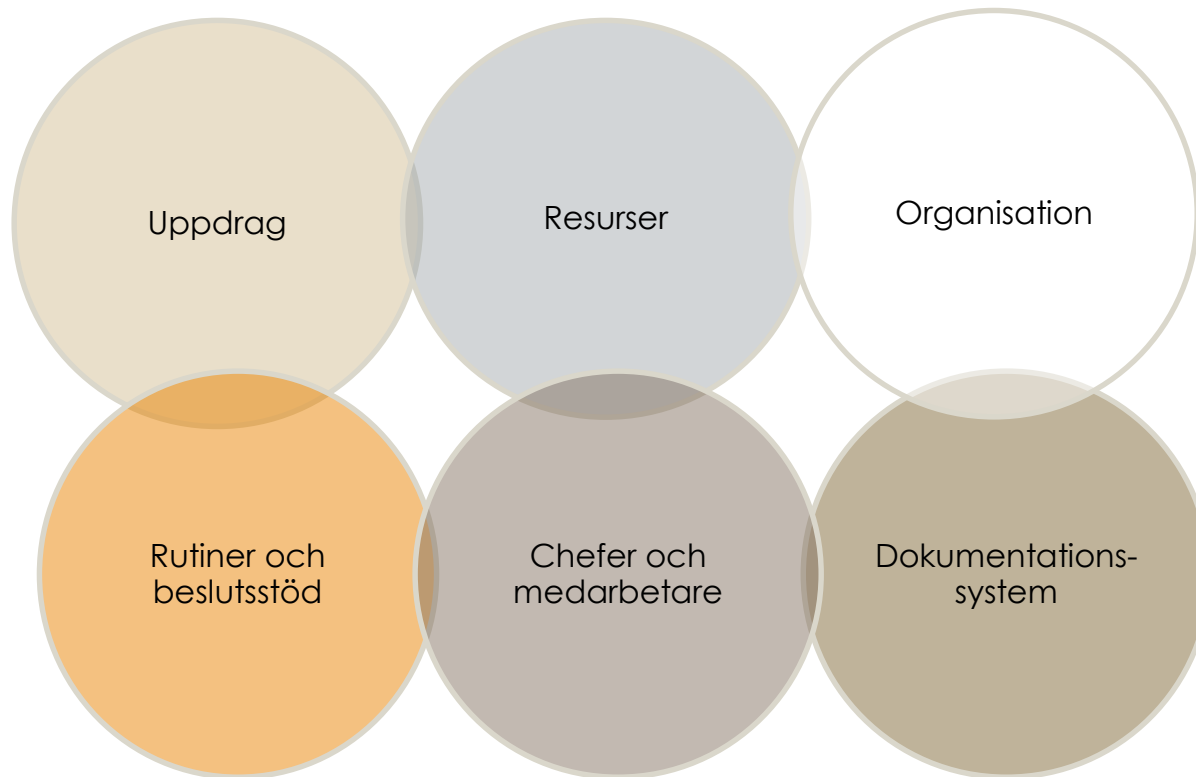
- Chefer och personal i vården
- Högsta ledningen
- Ledande professionsföreträdare

Steg i förändringsprocessen

Strukturella förutsättningar för en framgångsrik implementering

Regeringsuppdraget om implementering

- Sprida kännedom och förankra riktlinjerna
- Skapa webbaserad utbildning
- Stödja metodutveckling
- Utveckla modeller eller metoder för att säkerställa datatillgång för uppföljning av införandet av riktlinjerna

Photo©Oskar Falck

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se**